

Återrapportering till SON avseende Socialförvaltningens plan för arbetet mot våld i nära relationer 2024-2026

Socialnämnden antog Plan för socialförvaltningens arbete mot våld i nära relationer 2024-2026 i juni 2024 och i samband med det beslutades även att en fördjupad återkoppling till socialnämnden skulle ske årligen. Den fördjupade återkopplingen består i rapportering från förvaltningens avdelningar kring hur de under det senaste året arbetat för att förebygga, upptäcka eller hantera våld i nära relationer inom verksamheterna samt övrig relevant information från utvecklingsledare med fokusområde våld i nära relation. Det pågår generellt ett aktivt arbete mot våld i nära relationer inom hela förvaltningen som ständigt utvecklas utifrån ny lagstiftning och planens beslutade aktiviteter.

Utbildning

En stor andel av socialförvaltningens medarbetare har under tidigare planperiod genomgått den webbutbildning om våld som är framtagen av Nationellt centrum för kvinnofrid. Utbildningen finns sedan 2024 i Region Gotlands kompetensportal och ska under aktuell planperiod 2024-2026 genomföras av nyanställda inom socialförvaltningen inom 12 månader från första anställningsdag för att upprätthålla en god kunskap om våld inom förvaltningen.

Nyckelpersonsstruktur

Nyckelpersonsstrukturen implementerades under 2023 och upprätthålls genom utskick, kontinuerlig spridning av information via intranätet, nyckelpersonsträffar två gånger per år samt FREDA-ärendegrupp som har möten en gång i månaden där komplexa oidentifierade ärenden kan lyftas för rådgivning. Majoriteten av alla avdelningars enheter har utsedda nyckelpersoner och totalt finns idag 142 registrerade nyckelpersoner inom socialförvaltningen, inkl. privata utförare. Arbetet med nyckelpersonsstrukturen är etablerat och fungerar som en viktig struktur för att upprätthålla kunskap och sprida information om våld i nära relationer i verksamheterna.

Det är återkommande i aktuell rapportering från samtliga avdelningar att det finns utsedda nyckelpersoner som tar ansvar för arbetet mot våld i nära relationer ute på enheterna. Bland annat beskrivs att nyckelpersonerna i verksamheterna får kontinuerlig kunskapspåfyllnad, återkopplar vid verksamheternas APT, sprider nyheter och aktuell information till sina arbetsgrupper och samverkar i nätverket för våld i nära relation. FREDA-ärendegrupp beskrivs också som ett bra stöd som används vid

behov. Våld i nära relationer finns även med i årshjul för flera enheter och diskuteras på APT.

Styrande dokument

I september 2025 antog Socialnämnden den nya Riktlinjen Våld i nära relationer och enligt plan har avdelningarnas rutiner därefter reviderats och implementerats under 2026. I åiterrapportering från avdelningarna beskrivs att de nya rutinerna om våld i nära relation är implementerade och förankrade samt att det finns etablerade arbetssätt för agerande vid upptäckt av våld i nära relationer.

Pågående arbete

Inom IFO finns enheten Familjefrid som har våld i nära relationer som kärnuppdrag. De arbetar mot våld genom insatser riktade till våldsutsatta, våldsutövare och anhöriga. Familjefrid och Barn och familjeenheten samverkar vid behov. Även Familjestödsenheten erbjuder insatser till familjer där våld förekommit. Flera andra enheter inom IFO såsom stöd och försörjning, beroendevårdens utförarverksamhet och Ängsvillan ställer frågor för att identifiera och agera vid förekomst av våld.

Vissa enheter/avdelningar såsom Familjehem/familjerätt och HISH beskriver att arbetet med våld i nära relationer har systematiserats i årshjul som en del av det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer.

Sedan 2025 erbjuds både tjej- och killgrupper inom OOF genom VIP (viktig intressant person) vilket är ett våldsförebyggande program som syftar till att främja god hälsa, jämlika relationer och en känsla av sammanhang. VIP-programmet består av 12 gruppträffar där deltagarna träffar andra i en mindre grupp och diskuterar olika känslor, relationer och rättigheter.

Myndighetsavdelningen håller samman arbetet kring våld i nära relationer via samordnaren för våld i nära relation vilket gör att avdelningen har bra förutsättningar att arbeta strukturerat och hålla hög kompetens.

Våld i nära relationer finns med i årshjul för flera enheter, diskuteras på APT och finns också som stående punkt på brukarforum inom en enhet hos OOF.

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett prioriterat område i det nationella arbetet mot våld i nära relationer. Under de senaste åren har ett regionalt arbete och en förstudie genomförts, där Länsstyrelsen Gotland har hållit ihop arbetet och Socialförvaltningen genom IFO och KoU har varit representerad. Det pågående arbetet syftar till att undersöka möjligheten att utveckla och tydliggöra operativa arbetssätt samt stärka samverkan mellan socialtjänst, polis och hälso- och sjukvård, och vid behov även skola. Målet är att sänka trösklarna för stödsökande samt skapa förutsättningar för en effektiv, trygg och säker samverkan för den enskilde.

Systematisk uppföljning

Systematisk uppföljning skapar underlag för att utveckla verksamheten eftersom det bidrar till att verksamhet och ledning får bättre kunskap om insatsernas kvalitet och resultat. Socialförvaltningen skulle enligt plan påbörja arbetet med systematisk

uppföljning avseende området våld i nära relation under planperioden genom en kartläggning och beslut utifrån kartläggningen som underlag. Den planerade lokala kartläggningen har ännu inte genomförts. Skälet är att ett nationellt uppföljningsarbete inom ramen för nationell uppföljning av socialtjänstens omställning, NUSO, har initierats. NUSO startades 2023 inom området barn och unga med anledning av införandet av nya socialtjänstlagen, för att kunna följa socialtjänstens omställning över tid. Under 2025 påbörjades NUSO även inom vuxna och därmed pågår ett nationellt arbete för uppföljning inom området våld i nära relation inom ramen för NUSO. Förvaltningen bedömer därför att det är ändamålsenligt att följa utvecklingen av det nationella arbetet innan en separat lokal uppföljning utformas.

Samverkan

Nyckelpersonsstrukturen, inklusive FREDA ärendegrupp, är en fungerande del av förvaltningens interna samverkan kring ärenden som innefattar våld i nära relationer. Avdelningarna beskriver även en förbättrad samverkan, både mellan socialförvaltningens avdelningar och med externa aktörer såsom polis och hälso- och sjukvård under 2025–2026.

Inom IFO har både barn- och familjeeheten och familjestödsenheten regelbundna samverkansmöten. Familjefrid och familjerätten har träffar för att stärka samverkan och gemensamt gå igenom och analysera rättsfall. Under hösten planeras även en kompetenshöjande insats med utbildning och handledning.

Myndighetsavdelningens samordnare för våld i nära relation har en delad tjänst och är sedan 2025 även verksam som socialsekreterare på Familjefrid vilket ger ytterligare kompetens till avdelningen samt effektiviserar samarbete med Familjefrid.

Lilla islandmodellen är ett pågående arbete där personal från socialtjänsten följer med vid polisens larm om våld i nära relationer.

Strategisk samverkan sker regelbundet med Länsstyrelsen, RSF, HSF, UAF och Polisen genom bland annat forumen Strategisk samverkan MVK (mäns våld mot kvinnor) samt Samverkan mot våld.

Fråga om våld vid medarbetarsamtalet

Från och med 2026 kommer samtliga medarbetare i Region Gotland att få frågan om våld i nära relationer vid det årliga medarbetarsamtalet. Att det införs är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och ligger även i linje med den regionala utvecklingsstrategin *Vårt Gotland 2040*, där arbetet mot våld i nära relationer är en del av inriktningen att främja hälsa, delaktighet och trygghet.

Under 2025–2026 har ett utvecklingsarbete genomförts för att ge chefer förutsättningar att ställa frågan på ett tryggt och bra sätt samt kunna agera om en medarbetare berättar om våldsutsatthet. Arbetet har drivits av medarbetare från Socialförvaltningen och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, med stöd av en referensgrupp där bland annat huvudskyddsombud, HR-stöd, medarbetare från Familjefrid samt chefer från olika förvaltningar (däribland Socialförvaltning genom

enhetschef från Hemtjänsten) har varit representerade. Arbetet har bland annat resulterat i stödmaterial, vägledning och utvecklade arbetssätt för chefer.

Inom Socialförvaltningen finns sedan tidigare erfarenhet av att ställa frågor om våld i nära relationer i samband med medarbetarsamtal, bland annat inom Myndighetsavdelningen och Hemtjänsten. Vid upptäckt av våld i nära relationer är rekommendationen att Region Gotlands chefer ska hänvisa till Familjefrid, som är den primära kontakten för stöd, rådgivning och insatser vid våld i nära relationer.

Samlad bedömning

Sammantaget visar återskotteringen att arbetet mot våld i nära relationer är etablerat inom socialförvaltningen och att flera av planens aktiviteter har genomförts. Nyckelpersonsstrukturen är etablerad, styrande dokument och rutiner har utvecklats och implementerats och arbetet med att förebygga, upptäcka och hantera våld bedrivs inom flera av förvaltningens verksamheter. Även den interna och externa samverkan har utvecklats under planperioden.

Samtidigt finns fortsatt behov av att upprätthålla kompetens och strukturer för arbetet, utveckla den systematiska uppföljningen samt säkerställa att arbetet fortsatt är en integrerad del av verksamheternas ordinarie arbete.

Förslag på fortsatt arbete

Mot bakgrund av att arbetet under planperioden har utvecklats och integrerats i förvaltningens ordinarie strukturer bedöms det inte vara nödvändigt att ta fram en ny separat handlingsplan efter 2026. I stället föreslås att relevanta delar av den nuvarande planen integreras i Riktlinje Våld i nära relationer och andra ordinarie styrande dokument. Det kan exempelvis avse utbildning, nyckelpersonsstruktur, kompetensutveckling, samverkan och uppföljning. På så sätt kan arbetet mot våld i nära relationer bli en tydligare del av förvaltningens ordinarie kvalitets- och utvecklingsarbete, snarare än ett parallellt arbete som bedrivs inom ramen för en separat handlingsplan.